

Nemá proto závěr žal. úřadu ve skutečnostech v nař. rozhodnutí zjištěných dostatečné opory, pročež bylo rozhodnutí to podle § 6 zákona o ss zrušiti.

K vývodům odvodního spisu zúčastněné strany, které patrně směřují k tomu, že sporná místnost ve smyslu § 1 odst. 3 lit. a) podle svého určení slouží za síň (předsíň) a proto za obytnou místnost se nepovažuje, nss nemohl hleděti, poněvadž o tento důvod nař. rozhodnutí se neopírá.

### Č. 12.585.

**Církevní věci. — Řízení správní: \* Politickému úřadu II. stolice nenáleží oprávnění, kdykoli i mimo případ § 117 odst. 2 vlád. nař. č. 124/1928 Sb. měniti z úřední moci pravoplatné výměry o přiznání kongruového doplňku a uložiti duchovnímu vrácení přeplatků z důvodu, že se místní příjmy obročí za trvání lustra zvýšily.**

(Nález z 22. října 1936 č. 13.744/36.)

**V ě c:** P. Tomáš W. v Jirnech (adv. Dr. Josef Sklenář z Prahy) proti rozh. min. škol. a nár. osvěty v Praze z 1. září 1933 o přeplatku doplňku kongruy.

**V ý r o k:** Naříkané rozhodnutí zrušuje se pro nezákonnost.

**D ů v o d y:** Výnosem z 12. dubna 1933 vyslovil zem. úřad v Praze, že v důsledku kapitálových změn v majetku farního obročí v Jirnech za I. lustrum (1926—30), vzniklých tím, že z kapitálu, vzešlého z přejímacích cen zaplacených drobnými pachtýři a uloženého na vkladní knížky, byly v r. 1928 zakoupeny dluhopisy 6% státní půjčky československé v jmenovité hodnotě 27.300 Kč, nastala i změna v místních příjmech uvedeného obročí za I. lustrum, které má podle § 117 vlád. nař. ze 17. července 1928 č. 124 Sb. vliv na doplňování kongruy v tomto lustru. Podle výpočtu ve výnosu uvedeného bylo st-li jako držiteli farního benefícia v Jirnech na doplňku kongruy za I. lustrum z náboženské matice přeplaceno 2.261'62 Kč, kteroužto částku st-li uloženo vrátiti náboženské matici.

Odvolání, podanému st-lem, min. škol. a nár. osvěty nař. rozhodnutím nevyhovělo z důvodů výměru zem. úřadu a přihlížejíc k námitkám odvolání připojilo mezi jiným, že nákupem dluhopisů československé státní půjčky z přejímacích cen, uložených na vkladní knížce, přihodila se v podstatě základního jmění farního obročí v Jirnech změna, jak to má na mysli § 117 vlád. nař. č. 124/1928 Sb., a že odvolatel sám doznává, že v letech 1926—30 přijímal na úrocích 275'60 Kč ročně. Ve výměru napadeném bylo tudíž právem počítáno s tímto skutečným příjmem, a to z moci úřední, neboť zem. úřad byl oprávněn a — poněvadž jde o zájem státní — zajisté i povinen změniti pravoplatné své rozhodnutí, t. j. výměr ze dne 3. května 1930, jímž upravena byla přiznávka



příjmů a vydání, spojených s farním obročím v Jirnech pro období 1926—1930, a to podle § 83 vlád. nař. z 13. ledna 1928 č. 8 Sb.

O stížnosti podané na toto rozhodnutí uvážil nss toto:

St-I namítá na prvním místě, že pravoplatně upravená příznávka za první lustrum nesměla býti dodatečně změněna dozorcím zásahem úřadu. Oprávnění k tomu nedává ani § 83 správního řádu č. 8/1928 Sb., s hlediska obnovy řízení nebyla věc posuzována a nebylo by pro ni v daném případě ani předpokladů. Této námitce nemohl nss upřít oprávněnost.

Výnos zem. úřadu z 12. dubna 1933 je zřejmě aktem vydaným z moci úřední. Za takový jej považuje také žal. úřad, neboť v nař. rozhodnutí uvádí, že zem. úřad byl z moci úřední oprávněn a — poněvadž jde o zájem státní — i povinen změnití pravoplatné své rozhodnutí, jímž byla upravena příznávka za první lustrum, a to podle § 83 vlád. nař. č. 8/1928 Sb. Přesto, že st-I v odvolání v tom směru námitky nevznese, považoval žal. úřad za potřebno se v nař. rozhodnutí vypořádati s otázkou, měl-li zem. úřad oprávnění ze své moci úřední zrušiti svůj dřívější pravoplatný správní akt, a dospěl k odpovědi kladné, shledav právní podklad pro řečené opatření v § 83 správního řádu. V tomto předpisu se praví, že dosavadní práva úřadu rušiti nebo měniti pravoplatné rozhodnutí z úřední moci zůstává nezměněno. Nss vyslovil však již opět (na př. v nálezu ze dne 24. března 1932 č. 4577, Boh. A 9777/32), že předpis § 83 správního řádu nedává úřadu žádné nové kompetence, nýbrž odkazuje na dosavadní právní stav, a dlužno tedy hledati odpověď na otázku, je-li zem. úřad oprávněn z moci dozorcí měniti svá pravoplatná rozhodnutí ve věcech kongruových, v předpisech jiných než jest ustanovení § 83 správního řádu.

V zákoně z 25. června 1926 č. 122 Sb. není předpisu, podle něhož by zem. úřadu příslušela pravomoc měniti z úřední moci pravoplatná rozhodnutí, jimiž byl duchovnímu přiznán kongruový doplněk na to které lustrum. Leč ani v předpisu § 117 vlád. nař. č. 124/1928 Sb., o němž mluví nař. rozhodnutí, nelze nalézti právní základ pro zákrok státní správy kultové z úřední moci. Předpis ten, nadepsaný »Změny v podstatě jmění obročního nebo v místních příjmech a osobní změny«, stanoví v odst. 1, že »přihodila-li se nějaká změna v podstatě jmění obročního nebo v příjmech místních, mající vliv na doplnění kongruy z náboženského fondu, tedy duchovní, kterého se týče, oznam to ordinariátem politickému úřadu II. stolice co možná brzo, nejdéle však do 3 měsíců od té doby, kdy se o změně dověděl.« Opomine-li se vědomě toto oznámení o nastalé změně, mající vliv na zmenšení doplňku kongruového, nastanou podle ustanovení odst. 2 téhož paragrafu následky podle § 113 odst. 1, po příp. odst. 3 kongr. nařízení. Paragraf 113, nadepsaný »Trestní ustanovení«, stanoví v odst. 1 a 2 případy, kdy jest osobám, zodpovědným za správnost kongruové příznávky, uložiti peněžitou pokutu nebo náhradu útrat, v odst. 3 pak dodává, že kromě pokuty anebo náhrady útrat musí býti náboženskému fondu nahrazena veškerá způsobená škoda, zejména vráceny případné přeplatky.



Ze znění odst. 1 § 117 kongr. nař. je patrné, že jde o ustanovení obsahu procesního, ukládající duchovnímu oznamovací povinnost, v odst. 2 je pak stanovena sankce na vědomé opominutí této povinnosti, a to sankce trestní podle ustanovení 1. a 3. odst. § 113 kongr. nař. Z těchto ustanovení nelze však vyčísti, že by v nich byla založena pravomoc politického úřadu II. stolice, aby kdykoli z úřední moci dodatečně upravil kongruovou příznávku a uložil duchovnímu vrácení přeplatku na kongruovém doplňku, i nejde-li o případ vědomého opominutí oznámení o nastalé změně v podstatě jmění obročního nebo v příjmech místních, normovaných v odst. 2 § 117 kongr. nař.

Ani o předpis § 9 min. nař. z 16. listopadu 1898 č. 205 ř. z., podle něhož přezkoušení, resp. změna upravovacího nález u kongruového v neprospěch beneficiátů byly kdykoli přípustny, nemohlo by dozorcí opatření zem. úřadu býti opřeno, poněvadž toto nař. bylo výslovně zrušeno ustanovením § 218 kongr. nařízení č. 124/1928 Sb. a nebylo by ostatně ani v něm opory pro změnu upravovacího nálezu se zpětnou účinností (srov. Budw. 4841/1906 A).

Z obsahu nař. výměru by bylo možno souditi, že žal. úřad oprávnění zem. úřadu k zakročení z moci úřední snad spatřuje i v té skutečnosti, že podle jeho názoru jde o obhájení státního zájmu veřejného, takže by se ani nebylo třeba dovolávati nějaké zvláštní právní normy pro uvedený zásah z úřední moci. Žal. úřad neuvádí, který státní veřejný zájem měl dojíti ochrany dozorcím aktem zem. úřadu; žal. úřad měl patrně na mysli státní zájem fiskální. Podle názoru nss mohl by však dozorcí zásah odůvodniti nejvýše státní zájem nezadatelný (srov. Boh. A CCCCXXXIII/32, 10.340/33), jakým však není pouhý zájem státního fisku, resp. náboženské matice na tom, aby se st-li nedostalo na kongruovém doplňku z náboženské matice více, než mu snad po právu přísluší.

Že by citovaný výnos zem. úřadu byl rozhodnutím podle předpisů o obnově řízení, z výnosu toho neplyne a ani žal. úřad výnos ten tak neposuzoval.

Bylo proto uznati důvodnou námitku stížnosti, že názor žal. úřadu o oprávnění zem. úřadu k zakročení v kongruové věci st-lově z moci úřední nemá opory v zákoně, a bylo již proto zrušiti nař. rozhodnutí podle § 7 zákona o ss, aniž mohl soud se zabývati ostatním obsahem stížnosti, dovozujícím nezákonnost nař. rozhodnutí také v ostatních bodech, jež se týkají merita věci.

#### Č. 12.586.

**Š k o l s t v í:** \* Studujícím I. ročníku mistrovské školy státní školy průmyslové ve smyslu § 24 učit. zákona č. 104/1926 Sb. o výchovném stane se uchazeč přijetím provedeným podle výnosu min. škol. a nár. osvěty ze 7. května 1923 č. 46.571 (Věst. č. 77) přijímací komisi, nikoli teprve počátkem škol. roku, který bezprostředně následuje po přijetí.

(Nález z 22. října 1936 č. 13.799/36.)